

Maastricht University

Jaarverslag Sociale Veiligheid Studenten

Team Sociale Veiligheid Studenten
Maart 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Samenvatting	5
1. Sociale veiligheid; definities, achtergrond, opzet team en werkwijze	6
1.1 Definities	6
1.2 Achtergrond	6
1.3 Visie en missie	6
1.4 Werkwijze team.....	7
1.5 Functie en rol vertrouwenspersoon (VP)	7
1.6 Functie en rol coördinator	8
1.7 Wat is er bereikt en hoe gaan we richting toekomst?.....	8
2. Meldingen	10
2.1 Studentenpopulatie UM.....	10
2.2 Meldingen afgelopen 5 jaar.....	11
2.3 Aantal meldingen 2023	11
2.4 Opbouw meldingen	11
2.5 Meldingen per faculteit	12
2.6 Aard van de meldingen.....	13
2.7 Meldingen seksueel grensoverschrijdend gedrag	14
2.8 Machtspositie bij ongewenste gedragingen.....	14
2.9 Behandeling van de meldingen/ opvolging	15
3. Ervaringen, zorgen en aanbevelingen	15
3.1 Ervaringen	15
3.2 Zorgen	15
3.3 Aandachtspunten voor team Sociale Veiligheid Studenten	16
3.4 Aanbevelingen aan het College van Bestuur	17
Afsluiting	19
Bijlage1: Aard van de meldingen.....	20
Bijlage 2: Gebruikte literatuur en bronnen	21

Inleiding

Voor je ligt het jaarverslag Sociale Veiligheid Studenten van 2023. Een jaar waarin grote stappen zijn gezet. De UM heeft de zorgstructuur aangepast en een team ingericht voor sociale veiligheid voor studenten. Dit verslag vervangt het jaarverslag van de vertrouwenspersoon studenten.

Sociale veiligheid is een voorwaarde voor goede wetenschapsbeoefening en onderwijs. Er is veel aandacht voor het thema binnen het politieke debat en in de media waarin ook het College van Bestuur van de UM zich uitspreekt over het belang van sociale veiligheid binnen het onderwijs en onderzoek en het creëren van een veilig studie- en werkklimaat. Dit verslag geeft inzicht in de activiteiten van de vertrouwenspersonen en team Sociale Veiligheid voor studenten en de binnengekomen meldingen bij dit team.

Leeswijzer:

In het eerste hoofdstuk vind je allereerst meer informatie over de achtergrond, visie en missie, samenstelling en taken van het team. Ook wordt daar al een voorzichtige blik op de toekomst geworpen. Het tweede hoofdstuk geeft een overzicht van definities en meldingen. Het gaat hierbij om de meldingen zoals deze van 1 januari t/m 31 december 2023 bij de vertrouwenspersonen en coördinator terecht zijn gekomen. De aard van deze meldingen en wijze waarop het team hierbij ondersteuning heeft geboden worden omschreven. In het derde hoofdstuk wordt gekeken naar welke ervaringen en zorgen er liggen en bijbehorende aanbevelingen. In de afsluiting van dit verslag wordt er kort gekeken naar het belang van (cultuur)verandering en de mogelijkheid tot eigen bijdrage daaraan.

Een veilig gevoel binnen de studie omgeving is zeer belangrijk voor de ontwikkeling van alle studenten, de sfeer binnen de

universiteitsmuren en daarbuiten in het sociale leven van de studenten. Bovendien zijn studieprestaties in het algemeen beter op een plek waar studenten zich gewaardeerd en sociaal veilig voelen.

Reactions of students that have been in contact with the social safety team

“Thank you for your support and the meeting. I appreciate very much that Maastricht University has an office one can turn to in such a case.”

“Thank you very much again. It is good to have someone that listens and to hear myself say things out loud. I have a clearer picture now.”

Als laatste wil ik hier vermelden dat de UM vele hulpstructuren kent voor studenten. Er zijn vele collega's en daarnaast vele studenten uit de peer groep die een waardevolle bijdrage leveren aan het verbeteren van het sociaalpsychologische klimaat binnen de UM in het algemeen en individuele ondersteuning aan studenten in het bijzonder. Hiervoor grote waardering!

Ik hoop dat je dit verslag met grote aandacht en openheid leest.

Ivanka Smitsmans
Coördinator
Team Sociale Veiligheid Studenten

**HOE WAKKER JIJ
EEN VEILIG
GEVOEL AAN**

Postbus 1045

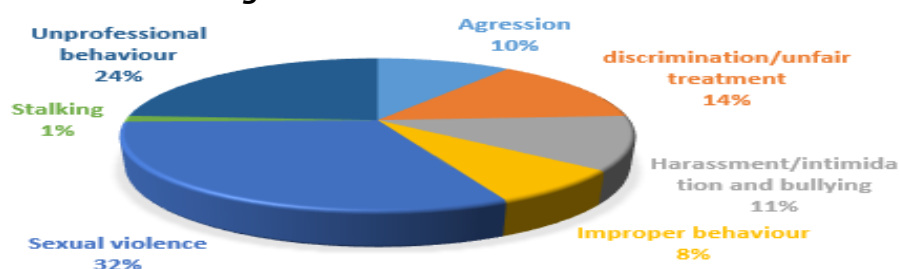
6801 BA Arnhem

www.loesje.nl

Samenvatting

Er is veel aandacht voor sociale veiligheid in het hoger onderwijs in het politieke debat en de media. De UM benadrukt het belang van een veilig studie- en werkklimaat en heeft haar zorglandschap per augustus 2023 uitgebreid middels inrichting van een team Sociale Veiligheid Studenten. Dit team bestaat momenteel uit vier vertrouwenspersonen en een coördinator. In 2023 zijn er 79 meldingen binnengekomen bij dit team, wat overeenkomt met 3,4 meldingen per 1000 UM studenten. Deze cijfers reflecteren alleen wat er bij het team is binnengekomen en geven daarmee waarschijnlijk slechts een beperkt deel weer van wat daadwerkelijk gebeurt in de UM-community. Het aantal meldingen is toegenomen de afgelopen jaren, een extra stijging is te zien vanaf de Inkom met de start van zowel Programma Team Seksuele Veiligheid als Team Sociale Veiligheid Studenten en bijbehorende promo activiteiten, flyers en introductiecollege.

Aard van de meldingen

tabel 2.3A relatie richting
beklaagde

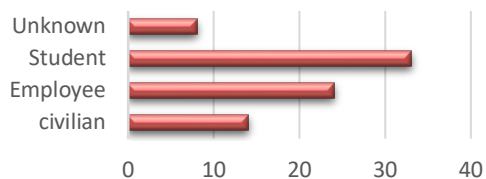
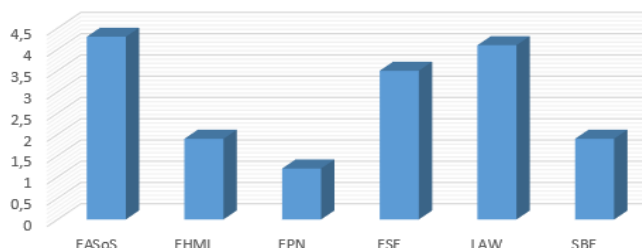

Fig 2.4A

Aantal meldingen per 1000 studenten per faculteit

Bevindingen

Seksueel grensoverschrijdend gedrag, bijna een derde van alle meldingen, wordt vooral gemeld in de student-student context (56%). Onprofessioneel gedrag, bijna een kwart van de meldingen, wordt vooral gemeld in de student-medewerker context (73%).

Team Sociale Veiligheid Studenten is nog niet altijd voldoende vindbaar en de verwachtingen – of mogelijkheden hiervoor zijn bij veel studenten nog niet helemaal duidelijk. Medewerkers zijn vaak ook nog onvoldoende op de hoogte van de mogelijkheden tot doorverwijzing, sparring of melding bij het team.

Studenten geven aan bang te zijn voor repercussies bij melden en wachten vaak tot na hun blokperiode of afronden van studie alvorens met een melding te durven komen.

Niet-Nederlandse studenten lijken vaker een ervaring van onveilige situaties on- en off campus te melden. Redenen hiervoor kunnen gezocht worden in het ontbreken van een goed supportnetwerk voor deze studenten in de Nederlandse maatschappij en/of een andere beleving van gewenst en ongewenst gedrag dan studenten die opgegroeid zijn met een Nederlandse achtergrond.

Aanbevelingen richting College van Bestuur

Zorg voor een duidelijke inbedding van het thema sociale veiligheid met heldere rol- en functieverdeling	Investeer specifiek in het thema seksuele veiligheid door dit structureel aandacht te geven	Zorg voor gedragscode en reglementen passende bij de huidige dynamiek en maatschappelijke ontwikkelingen	Ondersteun en train niet alleen leidinggevenden, maar alle medewerkers op signalering en bespreekbaar maken van ongewenst gedrag	Ondersteun initiatieven uit de peer-to-peer groep
--	---	--	--	---

1. Sociale veiligheid; definities, achtergrond, opzet team en werkwijze

1.1 Definities

Er zijn verschillende definities van sociale veiligheid. Het KNAW rapport van juli '22 geeft aan: Sociale veiligheid heeft betrekking op de interpersoonlijke verhoudingen. In een sociaal veilig leer- en werkklimaat voelen mensen zich niet bedreigd door het gedrag van anderen en kunnen zij erop vertrouwen dat ze een afwijkende mening of nieuwe feiten naar voren kunnen brengen zonder beledigd, vernederd, geïntimideerd of monddood gemaakt te worden. Wat nodig is om dat te bewerkstelligen hangt af van de precieze situatie en kan van tijd tot tijd veranderen¹.

OCW voegt in de definitie ook de mogelijkheid tot veilig melden toe:

Een veilig leerklimaat is een omgeving waarin studenten gelijk behandeld worden, waar studenten weten waar ze incidenten kunnen melden en waar ze vertrouwen hebben in de onafhankelijkheid van de klachtenprocedure². Het creëren van een sociaal veilige en positieve studieomgeving betekent ook optreden tegen ongewenste omgangsvormen en deze zoveel mogelijk voorkomen.

1.2 Achtergrond

Waar mensen samenwerken, is het actief creëren en borgen van een veilig werk- en leerklimate uiterst belangrijk. Hierbij is naast een stevige zorgstructuur en passend beleid, vooral nodig dat er een open dialoog mogelijk is in de organisatie en dat stiltes kunnen worden doorbroken. Hiertoe is bewustwording, scholing en begeleiding in de praktijk nodig om een sociaal veilig werk- en leerklimate te bewerkstelligen.

Universiteit Maastricht heeft hiervoor haar zorglandschap verder verstevigd door het inrichten van het Team Sociale Veiligheid Studenten. In januari 2023 is hiermee een start gemaakt door een tweede vertrouwenspersoon voor studenten aan te

stellen en het programma team seksuele veiligheid is gestart. Per 21 augustus 2023 (startmoment Inkom) is het team Sociale Veiligheid Studenten actief gestart. Dit team bestaat uit een coördinator (0,8 FTE en 4 vertrouwenspersonen (totaal 0,6 FTE).

1.3 Visie en missie

Visie

Team Sociale Veiligheid Studenten van Universiteit Maastricht ziet sociale veiligheid als kernvoorwaarde voor het welzijn, goede samenwerking en kwalitatief goed onderzoek en onderwijs voor en door studenten en medewerkers. In een sociaal veilige omgeving floreren en presteren mensen beter. Het is de voorwaarde voor een plezierige leer- en werkomgeving.

Missie

Bijdragen aan het vergroten van de sociale veiligheid van studenten binnen de UM, zodanig dat een cultuur ontstaat waarin studenten veilig kunnen studeren en zich verder ontwikkelen middels onderstaande doelstellingen.

Doelstellingen

In 2023 is het team Sociale Veiligheid Studenten gestart. Dit is een grote wijziging voor de ondersteuning van studenten.

Tijdens de periode voor de start van het nieuwe team was de hoofddoelstelling:

- Behandelen van individuele casuïstiek

Vanaf de start van het nieuwe team komen daar de volgende doelstellingen bij:

- Inrichten team Sociale Veiligheid Studenten met toegankelijke en deskundige teamleden waar studenten terecht kunnen voor een (advies) gesprek of een luisterend oor
- Creëren van een laagdrempelig contactpunt voor studenten
- Vergroten van bewustwording over sociale veiligheid bij studenten, studentenorganisaties en medewerkers

¹ KNAW-advies sociale veiligheid in de Nederlandse wetenschap – Van papier naar praktijk, juli 2022

² Sociale veiligheid in het hoger onderwijs – factsheet 2022 – Inspectie van het onderwijs, ministerie van OCW

- Vergroten van bekendheid en vindbaarheid van het nieuwe team

1.4 Werkwijze team

De UM kent vele hulpstructuren voor studenten. Het team Sociale Veiligheid is er voor studenten die een situatie meemaken waarin ze sociaal onveilig gedrag ervaren. Denk hierbij aan pestgedrag, intimidatie of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het team biedt hulp aan individuele studenten die iets meegemaakt hebben of ervaren. Het team ondersteunt trainingsprogramma's en campagnes betreffende sociale veiligheid. Voor collega's is het team bereikbaar als sparringpartner, voor advies of om zorgen te kunnen uiten over situaties of studenten.

Gesprekken met de medewerkers van het team Sociale Veiligheid Studenten zijn vertrouwelijk, tenzij er sprake is van een strafbaar feit of er overeenstemming is met de betrokkene dat bepaalde informatie met derden wordt besproken of gedeeld. De coördinator bespreekt wat de student of melder kan verwachten en verwijst indien nodig naar een vertrouwenspersoon, interne of externe hulpverlener. De vertrouwenspersonen behartigen de belangen van de student/melder en bieden een luisterend oor. De medewerkers van het team Sociale Veiligheid Studenten opereren onafhankelijk. De coördinator rapporteert bevindingen en trends die blijken uit (tussentijdse) evaluaties en rapportages, gevraagd en ongevraagd rechtstreeks aan het College van Bestuur.

1.5 Functie en rol vertrouwenspersoon (VP)

Vertrouwenspersonen voor studenten:

Mevr. Wendy Geijen (0,2 FTE)
Mevr. Romy Beuken (0,2 FTE, sinds 1-23)
Mevr. Wendy Brandt (0,1 FTE, sinds 9-23)
Mevr. Tessa Fox (0,1 FTE, sinds 9-23)

De vertrouwenspersonen werken onafhankelijk en zijn allen LVV getraind en gecertificeerd.

Taken

Een vertrouwenspersoon bespreekt een probleem in vertrouwelijke sfeer met de melder. De vertrouwenspersoon zal luisteren,

adviseren en samen verkennen hoe het probleem aangepakt kan worden. Onder alle omstandigheden wordt het verhaal vertrouwelijk behandeld en er wordt alleen actie ondernomen als de melder daarmee instemt. De vertrouwenspersoon studenten is er als ondersteuning voor de student. Het vertrekpunt is altijd het gevoel van de melder. De vertrouwenspersoon behartigt de belangen van de melder. De student kan er ook voor kiezen om alleen een gesprek of melding te doen. Vertrouwenspersonen zijn er voor melders die zelf iets hebben meegemaakt, iets hebben gezien, zich zorgen maken over iemand anders of voor studenten die beklaagd zijn of zelf van mening zijn de grens van iemand anders overschreden te hebben. Een vertrouwenspersoon hoort altijd slechts één kant van het verhaal aan. Indien een vertrouwenspersoon al is betrokken bij een situatie zal er voor de tweede partij een andere vertrouwenspersoon ingezet worden.

Overige activiteiten

- Deelname aan peer-to-peer overleg
- Deelname aan de tweejaarlijkse overleggen van het nationale platform voor vertrouwenspersonen bij Nederlandse universiteiten
- Training en intervisie met de Nederlandse Vereniging voor Vertrouwenspersonen (LVV) en vertrouwenspersonen van andere universiteiten en hogescholen
- Contact met vertrouwenscontactpersonen van studentenorganisaties voor intervisie
- Samenwerking met de INKOM in een adviserende rol voor studenten die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt
- Samenwerking met de master coördinatoren van FHML m.b.t. ongewenst gedrag tijdens co-schappen en stages
- Bijdrage aan de KennisMakingsTijdenMaastricht (KMTM) commissie voor een soepel verloop van de introductieperiode bij de studenten verenigingen
- Vertrouwenspersoon voor eventuele doorverwijzing door de Taskforce QRS Maastricht, die werken aan de

overlevingskansen na plotse cardiac arrest

1.6 Functie en rol coördinator

Coördinator Sociale Veiligheid studenten:
Mevr. Ivanka Smitsmans (0,8 FTE, sinds augustus 2023)

Opdracht voor deze nieuwe functie UM:

Het takenpakket van de coördinator meldpunt sociale veiligheid studenten valt uiteen in drie onderdelen.

1. Informatievoorziening over het onderwerp sociale veiligheid en specifiek seksuele veiligheid voor studenten

De coördinator is verantwoordelijk voor het creëren van bewustzijn en het stimuleren en faciliteren van de dialoog binnen het brede thema van sociale veiligheid voor studenten. Dit gebeurt middels het up-to-date houden van de informatievoorziening, o.a. op de website, door voorlichting te geven en zorg te dragen voor een actueel trainingsaanbod voor studenten en collega's met veel studentcontact of student ondersteunende functies. Daarnaast draagt de coördinator medeverantwoordelijkheid voor (preventie)beleidsontwikkeling op universitair niveau op dit thema. De coördinator is de sparringpartner voor collega's over individuele zaken en het thema sociale veiligheid algemeen.

2. Rol van eerste meldpunt voor individuele casussen

De coördinator is een laagdrempelig meldpunt voor studenten. Studenten kunnen hier terecht voor een luisterend oor, advies of om een melding te maken van ongewenst of zorgwekkend gedrag. De coördinator maakt een professionele beoordeling van de melding, risico inschatting van de situatie en ontwikkelt het plan van aanpak.

De coördinator schakelt, indien nodig, de juiste collega's in, zoals een vertrouwenspersoon, faculteitsdirecteur of (student)decaan en zorgt ervoor dat de meldingen op een juiste en passende manier worden opgepakt.

De coördinator voert gesprekken op alle niveaus met zowel mogelijke slachtoffers als (vermeende) daders en soms ook in mediërende rol.

3. Rapportage, signalering en coördinatie casuïstiek

Naast het oppakken en doorverwijzen van casuïstiek rapporteert de coördinator meldingen, organiseert casusoverleg en signaleert trends. De coördinator is aanspreekpunt voor de thema's zorgwekkend en ongewenst gedrag.

Samenwerking

De taken worden uitgevoerd in overleg met de vertrouwenspersonen van het team Sociale Veiligheid Studenten en de coördinator Concerns & Complaints Point (CCP) van het team sociale veiligheid medewerkers.

De coördinator werkt nauw samen met programma team Seksuele Veiligheid UM en is onderdeel van de klankbordgroep Seksuele Veiligheid.

De coördinator heeft regelmatig contact met andere UM-afdelingen, zoals Integrale veiligheid, Safety en security, Studentdecaanaat en de Diversity Office.

Intervisie en scholing

De coördinator heeft de opleiding tot vertrouwenspersoon afgerond met hierbij specialisatie sport en heeft trainingen gevolgd over omgaan met meldingen van seksueel geweld. De coördinator is gestart met een opleiding tot Mediator en lid van een intervisiegroep.

Externe activiteiten

De coördinator is lid van het door UNL georganiseerde Dossierhouders overleg sociale veiligheid.

De coördinator maakt deel uit van de organisatie van het landelijk kennisnetwerk van coördinatoren/regiehouders sociale veiligheid voor hoger onderwijs.

1.7 Wat is er bereikt en hoe gaan we richting toekomst?

Het team Sociale Veiligheid Studenten is een jong team dat per 21 augustus 2023 (INKOM) gestart is en daarmee slechts 4 maanden operationeel is geweest in 2023. Vanaf januari tot aan de start van het team waren 2 vertrouwenspersonen voor studenten werkzaam. Onderstaande activiteiten (wat is er bereikt?) zijn opgesplitst in de periode voordat het team

startte en de periode vanaf het team operatief was.

Wat is er bereikt januari-Inkom?

- Uitbreiding team naar 4 vertrouwenspersonen en een coördinator (0,4 naar 1,4 FTE)
- Start Programma team Seksuele Veiligheid (februari 2023). Dit team heeft een eigen programma manager (mevr. Joyce Grul) met een eigen plan van aanpak. Dit programma is ook live gegaan vanaf Inkom 2023
- Intervisie vertrouwenspersonen en met peer-to-peer vertrouwenscontactpersonen
- Wijziging webpagina vertrouwenspersoon naar webpagina sociale veiligheid
- 34 meldingen binnengekomen

Wat is er bereikt Inkom - december?

- Centrale, vertrouwelijke en geanonimiseerde meldings- en registratie mogelijkheid bij het team Sociale Veiligheid Studenten
- Spreiding van locaties waar studenten terecht kunnen voor een gesprek en inrichten kantoor en/of spreekkamers Sociale Veiligheid Studenten bij DACS-faculteit in Randwyck en bij Kapoenstraat en Sint Servaasklooster in de binnenstad
- Training- en opleiding van het team ter waarborging kwaliteit en professionaliteit
- Verdere invulling website sociale veiligheid studenten
- Aanwezigheid bij diverse bijeenkomsten voor studentorganisaties
- Ondersteuning activiteiten van programma team Seksuele Veiligheid; introductiecollege, bijeenkomst Mariëtte Hamer, Safe Space theatershows
- Opening contactpunt, bereikbaar middels whatsapp, sms of telefonisch met daarbij behorend een fysieke bezoekenmogelijkheid
- Uitbreiden netwerk intern UM en extern

- Intervisie
- Infomails naar studentenorganisaties
- Oprichten nationaal kennisnetwerk voor regiehouders/coördinatoren sociale veiligheid
- 45 meldingen binnengekomen

Het team werkt samen met het Programma Team Seksuele Veiligheid.

Het programma team Seksuele Veiligheid zorgt voor bewustwording, campagnes, activiteiten en training specifiek betrekking hebbende op het thema seksuele veiligheid. Dit team werkt met een eigen plan van aanpak en projectplan waarin continue samenwerking is met team Sociale Veiligheid Studenten.

Er is gestart met het herzien van het reglement rondom de informele procedure van ongewenste omgangsvormen waarin input wordt geleverd en verdere uitwerking plaatsvindt door juridische zaken UM en een extern juristen bureau. De taken en mandaten van de medewerkers binnen het team Sociale Veiligheid Studenten zullen hierin nader vastgelegd worden.

Het team is bezig met het opzetten en uitbreiden van het eigen interne UM-netwerk en externe netwerk. Er wordt naar samenwerking gezocht met diverse stakeholders en hulpverleners ter kennis- en informatie-uitwisseling en voor opties om individuele studenten beter van dienst te kunnen zijn of naar door te kunnen verwijzen.

Binnen de universiteit is er bijvoorbeeld contact met studieadviseurs, wellbeing office, student decanen en de InnBetween. Buiten de universiteit heeft het team contact met bijvoorbeeld de zedenpolitie, Centrum Seksueel Geweld (CSG), @ease, discriminatie.nl Limburg en individuele psychologen en psychiaters.

Toekomst

Er is veel aandacht voor sociale veiligheid in het hoger onderwijs vanuit het ministerie van OCW³. Naar verwachting komt er een nieuw landelijk programma en een wettelijke

³ Aanpak voor vergroten sociale veiligheid op hogescholen en universiteiten, 8 juni 2023

zorgplicht. De regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld heeft advies uitgebracht over de aanpak hiervan aan de minister⁴. UNL voert een pilot monitor sociale veiligheid uit waar UM aan deelneemt. Een nationale survey over het gevoel van sociale veiligheid binnen studentenorganisaties wordt ingezet.

Komend jaar wordt gekeken naar een meer structurele inbedding van het thema sociale veiligheid en de rol van het team binnen de zorgstructuur van de UM en taakverdeling. Bewustwording over het thema sociale veiligheid is van groot belang voor alle medewerkers en studenten om op een degelijke manier vorm te kunnen geven aan de uitdagingen die er liggen binnen dit thema.

Extra aandacht komend jaar voor verbeteren van de "vindbaarheid" van het team, de samenwerking met de faculteiten, opstellen protocol zorgwekkend gedrag en verbeteren/borgen van een goede dienstverlening aan melders.

Vanaf januari 2024 is de functie ombudsfunctionaris voor studenten toegevoegd aan het team.

2. Meldingen

Elk eerste contact met een student, een omstander of anderszins bij de situatie betrokkene met een vertrouwenspersoon of de coördinator van team Sociale Veiligheid Studenten wordt als "melding" geregistreerd. Hierbij geldt dat het om een melding gaat wanneer, tijdens het contactmoment met het team, het gaat over situaties waarin ongewenst gedrag is ervaren, adviesvragen gesteld worden of waar zorgen of klachten liggen over sociale (on)veiligheid.

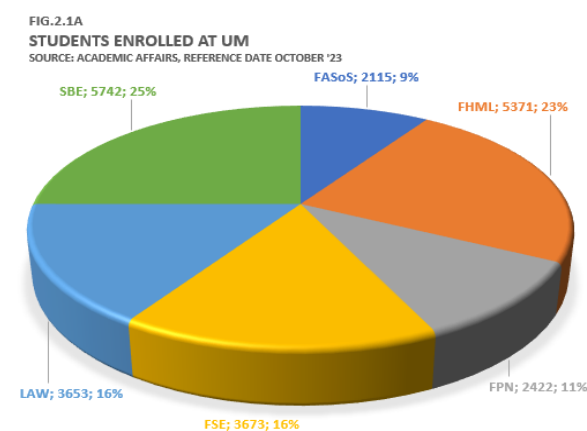
Naast het bieden van een luisterend oor wordt er samen met de betrokkene(n) gezocht naar mogelijkheden tot verbetering van de situatie, eventuele vervolgstappen en verdere acties. De regie hiervoor ligt altijd bij de melder zelf. De optie tot het indienen van een formele klacht via het CSP (Complaints Serve Point) van de UM wordt aangereikt.

Indien de melder een formele klacht wil indienen kan het team de student daarbij ondersteunen.

Naast de meldingen die bij het team Sociale Veiligheid Studenten zijn binnenkomen, zijn in dit verslag ook de meldingen meegenomen vanuit de studieadviseurs van de faculteiten voor zover geregistreerd en doorgegeven. Deze worden apart vermeld.

2.1 Studentenpopulatie UM

De UM telde per oktober 2023 totaal **22.976 studenten** verdeeld over 6 faculteiten (zie figuur 2.1A).

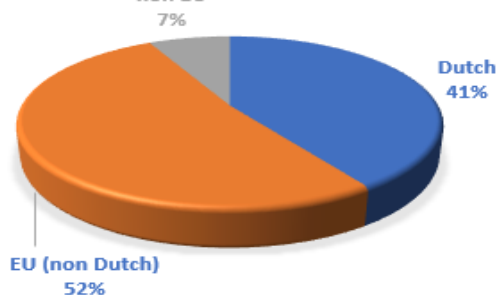
Naast de locaties in Maastricht heeft de universiteit een campus in Venlo waar 3 faculteiten onderwijs verzorgen. Campus Venlo telt 230 studenten. De zorg voor studenten is op campus Venlo kleinschalig en laagdrempelig geregeld middels de eigen studieadviseur en psycholoog. Ter waarborging van de anonimiteit van de betrokkenen zijn eventuele meldingen vanuit campus Venlo niet apart vermeld in dit verslag, maar worden deze meegenomen bij de betreffende faculteit.

De UM, als Europese universiteit van Nederland, heeft een zeer internationale studentenpopulatie (zie figuur 2.1B).

⁴ Advies aan demissionair minister van OCW over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend

gedragen seksueel geweld in het hoger onderwijs en de wetenschap, 24 januari 2024

FIG. 2.1B
NATIONALITY OF STUDENTS
 SOURCE: ACADEMIC AFFAIRS UM, REFERENCE DATE OCTOBER 2023
 non EU

De verdeling vrouw – man of onbekend/anders ziet er als volgt uit (bron: inschrijfgegevens):

Vrouw: 59,8 %, Man: 40,0 %,

Onbekend/anders: 0,2 %

Het aantal niet tot het binaire spectrum van vrouw/man verdeling behorende studenten is naar verwachting hoger dan deze inschrijfgegevens weergeven. Deze gegevens zijn vermeld gezien uit onderzoek aan de UM betreffende seksueel grensoverschrijdend gedrag blijkt dat slachtoffers overwegend vrouw zijn⁵.

Andere groepen die vaak slachtoffer worden zijn studenten met een functiebeperking, die tot de LHBTIQ+ community behoren, of die lid zijn van een studie- of studenten(sport) vereniging. Exacte cijfers over deze groepen zijn niet bekend bij het team sociale veiligheid of worden niet bijgehouden.

2.2 Meldingen afgelopen 5 jaar

Aantal meldingen betreffende de afgelopen vijf jaar bij vertrouwenspersoon studenten:

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal meldingen	36	37	66	67	79*

*Vanaf 21 augustus 2023 zijn de meldingen gemaakt bij één van de teamleden Sociale Veiligheid Studenten.

2.3 Aantal meldingen 2023

Er zijn in 2023 84 meldingen binnengekomen waarvan 63 middels een van de vertrouwenspersonen en 21 middels de

coördinator van het team. Een aantal melders hebben meerdere malen bij verschillende teamleden gemeld en van een paar meldingen is de aard niet bekend. Bij de meldingen is in 1 geval sprake van een patroon melding, oftewel een combinatie van meldingen betrekking hebbende op dezelfde situatie en/of dader(s). Hierdoor is een totaal aan 79 meldingen meegenomen in de uitwerking van dit rapport.

Bij twee van deze meldingen waren er aanwijzingen tot zorgwekkend gedrag betreffende een student. Dit heeft uiteindelijk bij één geval geleid tot nader onderzoek hiernaar. Zorgwekkend gedrag is hierbij gedefinieerd als gedrag waarvan de (mogelijke) impact een veiligheidsrisico met zich meedraagt voor de betrokkende zelf of de directe omgeving. Het gaat hierbij om complexe casuïstiek waarvoor een multidisciplinaire aanpak vereist is en die hand in hand gaat met zorg voor de betrokkene zelf⁶.

2.4 Opbouw meldingen

Van januari tot aan de Inkom waren er twee vertrouwenspersonen werkzaam. Deze eerste periode betrof een periode van 232 dagen waarin 34 personen een beroep hebben gedaan op een vertrouwenspersoon middels één of meerdere gesprekken. De tweede periode, vanaf de start van het team, betrof een periode van 133 dagen waarin 45 personen een beroep hebben gedaan op iemand uit het team Sociale Veiligheid Studenten voor één of meerdere gesprekken.

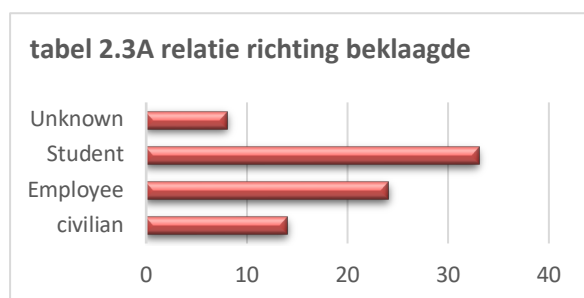
Vanaf de start van het team zijn er aanpassingen gemaakt in de vorm van registratie. Hierdoor is er meer informatie beschikbaar vanaf 21 augustus 2023 maar zijn niet alle meldingen in 2023 hetzelfde ingevuld. Het is aan de melder om aan te geven welke gegevens er genoteerd mogen worden voor het anonieme rapport. Als er in onderstaande 'onbekend' of niet 'gespecificeerd' wordt aangegeven betekent dit dat deze gegevens niet bekend zijn bij het team, niet relevant waren of er aan het team verzocht is deze niet te noteren.

⁵ Sexual Violence and Sexual Harassment among Maastricht University Students, Wellum, Lange e.a. 2021

⁶ Platform Integrale Veiligheid hoger onderwijs, magazine "Maak jij je zorgen over het gedrag van een student"

Sinds 21 augustus 2023 wordt geregistreerd wanneer het incident of periode van ongewenst gedrag plaats heeft gevonden. Daaruit blijkt dat van de 45 registraties er 35 incidenten/ervaringen met ongewenste omgangsvormen daadwerkelijk in 2023 plaatsvonden of begonnen. De overige 10 registraties betrof incidenten of ervaringen met (langdurig) ongewenste omgangsvormen die eerder dan 2023 plaatsvonden of begonnen. Het komt regelmatig voor dat studenten wachten tot een blokperiode is afgelopen of zelfs totdat ze afgestudeerd zijn alvorens een ervaring met ongewenste omgangsvormen te bespreken bij een vertrouwenspersoon of team Sociale Veiligheid. Redenen die hiervoor gegeven worden zijn angst voor repercussies, een slechte beoordeling of cijfer krijgen, denken dat het ervaren gedrag niet ernstig genoeg is om te melden en niet weten wat er verwacht kan worden van een vertrouwenspersoon.

De persoon of personen waarop de melding betrekking had was in 24 gevallen een medewerker (16 keer wetenschappelijk personeel, 5 keer ondersteunend of beheer personeel en 3 keer algemeen medewerker met onbekende functie). In 33 gevallen ging het om een medestudent, in 14 gevallen om een burger en in 8 gevallen is niet geregistreerd wat de relatie tot de betrokkene was. Zie tabel 2.3A.

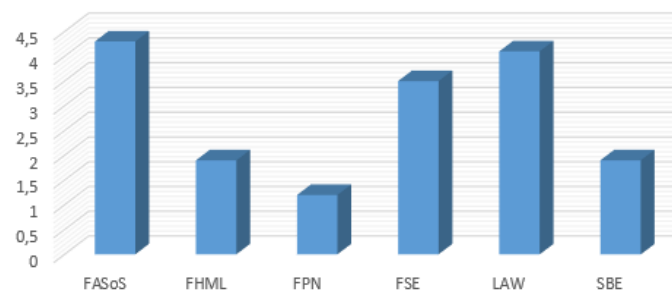
Ruim driekwart van alle meldingen is gedaan door een vrouwelijke student (60% van de UM studenten is vrouwelijk). In 5% van de meldingen waren er meer melders (M+V) of is dit niet gespecificeerd. Iets minder dan een vijfde van de melders waren mannelijke studenten.

2.5 Meldingen per faculteit

Het aantal meldingen per 1000 studenten was 3,4 bij het team Sociale Veiligheid. Van 61 studenten is bekend aan welke faculteit zij

studeren, één was een burgermelding betrekking hebbende op een student en van 17 meldingen is de faculteit van de melder niet bekend. Op basis van deze gegevens is het aantal meldingen per 1000 studenten per faculteit weergegeven in fig.2.4A.

Fig 2.4A
Aantal meldingen per 1000 studenten per faculteit

De studieadviseurs/counselors van de faculteiten zijn vaak de eersten waar een verhaal over ongewenste omgangsvormen naar voren komt. Het meemaken van grensoverschrijdend gedrag kan aan de basis liggen van studieproblematiek. De studieadviseurs/counselors gezamenlijk geven aan 59 meldingen van ongewenste omgangsvormen te hebben ontvangen. Er worden verschillende meldcodes gebruikt waardoor ongewenste omgangsvormen niet altijd op dezelfde wijze geregistreerd staan. Naar verwachting is het totaal aantal meldingen hierdoor hoger. Van de gemaakte meldingen hadden er 36 betrekking op seksueel grensoverschrijdend gedrag. De faculteiten FASoS, LAW en FPN verwijzen bij grensoverschrijdend gedrag altijd door naar een vertrouwenspersoon of het team Sociale Veiligheid. Bij de faculteiten SBE, FHML wordt in ongeveer de helft van de meldingen doorverwezen en bij FSE zelden tot nooit actief doorverwezen, maar zelf met de student naar mogelijkheden gezocht. Het is niet bekend of de studenten die doorverwezen worden ook daadwerkelijk gebruik maken van een vertrouwenspersoon of het team Sociale Veiligheid gezien anonimiteit en vertrouwelijkheid voorop staan. Indien een melder instemt kan er wel terugkoppeling plaatsvinden. Dit laatste gebeurt als de verwachting is dat de situatie voor de betrokkenen hierdoor kan verbeteren.

Uit de input voor dit jaarverslag vanuit de studieadviseurs van onze faculteiten wil ik de volgende punten benoemen:

- De studietijd kan een moment zijn waar triggers/bepaalde factoren ervoor kunnen zorgen dat een jeugdtrauma naar boven kan komen. Er wordt dan ondersteuning geboden en/of doorverwezen naar externe hulp. Denk aan www.veiligthuis.nl of psychologische hulp.
- Onveilig gedrag vindt plaats zowel on- als off campus, zowel wel als niet gerelateerd aan studie en studentenleven. Er lijkt sprake te zijn van een toenemend onveilig gevoel in Maastricht op straat, met name voor niet-Nederlandse studenten. Denk hierbij aan bespuugd worden en catcalling.
- Er lijkt een hoge drempel om naar een vertrouwenspersoon te gaan bij ervaren intimidatie of discriminatie vanwege de angst voor de gevolgen (cijfer) die dit zou kunnen hebben.
- Intimidatie en discriminatie wordt voornamelijk genoemd in de student-medewerker sfeer.
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag is voornamelijk gemeld in de student-student sfeer.

2.6 Aard van de meldingen

Definities:

Seksueel geweld: Seksueel geweld is een begrip dat gebruikt wordt voor alle seksuele handelingen die iemand gedwongen moet uitvoeren, meemaken of zien. Het kan om aanranding, verkrachting, seksueel misbruik of online misbruik gaan (definitie Centrum voor Seksueel Geweld⁷).

Bij deze meldingen is onderscheid gemaakt tussen fysiek seksueel geweld in de vorm van (poging tot) aanranding en verkrachting (Sexual violence, attempted assault, rape) en fysiek contact enerzijds en vormen van verbaal en online seksueel geweld anderzijds (sexual violence verbal, non-verbal, online). Voor meer informatie zie ook de website van het UM programma team Seksuele Veiligheid⁸.

⁷ <https://centrumseksueelgeweld.nl/>

Stalking: iemand bewust stelselmatig lastigvallen, waardoor die persoon zich niet meer veilig voelt

Unfair treatment: oneerlijke behandeling waarbij de reden hiervoor niet bekend is (en daardoor niet onder discriminatie valt)

Unprofessional behaviour: gedrag niet passende bij de functie of rol, nalatigheid

Agression physical: fysiek geweld met als doelstelling de ander fysieke schade toe te brengen

Agression, verbal, non verbal, online, whatsapp: dreiging tot fysiek geweld, emotioneel geweld, op een agressieve manier een persoon onder druk zetten

Bullying: Pesten is het structureel intimideren van iemand. Pesten is stelselmatig gedrag, dusdanig dat daarmee een ander schade wordt toegebracht, fysiek, verbaal of psychologisch. Machtsverhoudingen binnen de relatie tussen de betrokkenen spelen hierbij meestal een rol

Discrimination: discriminatie is mensen anders behandelen, achterstellen of uitsluiten op basis van (persoonlijke) kenmerken

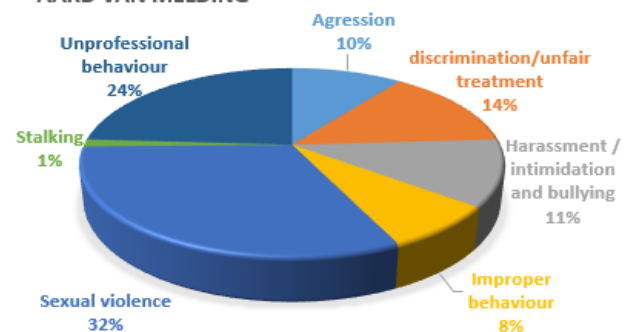
Harassment/intimidation: intimidatie is een vorm van manipulatie. Iemand kan een ander de angst aanjagen door te dreigen met negatieve gevolgen. Dit kan fysiek, verbaal, online, schriftelijk of middels social media zijn

Improper behaviour: ongewenst gedrag, niet passende binnen de omgangsvormen van onze maatschappij en universiteit die niet onder een van de andere categorieën vallen

Binnengekomen meldingen 2023 naar aard, zie figuur 2.5A. Dit is een vereenvoudigde weergave, voor volledige weergave zie bijlage 1.

FIG.2.5A

AARD VAN MELDING

⁸ <https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/seksuele-veiligheid>

2.7 Meldingen seksueel grensoverschrijdend gedrag

Het aantal meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in totaal was 25. Dit is ongeveer 1/3 van alle binnengekomen meldingen. Hiervan heeft 64% betrekking op fysiek seksueel geweld en 36% op niet fysiek grensoverschrijdend seksueel gedrag. Uit onderzoek blijkt dat 1 op de 10 UM studenten tijdens de studententijd aanranding of verkrachting meemaakt (penetratie zonder consent) en bijna 50% geeft aan andere vormen van seksueel geweld een of meerdere malen mee te hebben gemaakt (zie voetnoot 5). Gegevens uit onderzoek van Amnesty "let's talk about yes" geven vergelijkbare onderzoeksresultaten⁹.

In het UM-onderzoek wordt aangegeven dat redenen om niet te melden persoonlijke redenen kunnen zijn, maar ook gebrek aan vertrouwen in het instituut of onduidelijkheid over hoe hulp geboden kan worden binnen de UM.

Gender van de beklaagden:

Vrouwelijk: 3, waarvan 1 medewerker en 2 medestudenten

Mannelijk: 15, waarvan 1 medewerker, 10 medestudenten en 4 burgers

Niet gespecificeerd: 7, waarvan 2 medestudenten, 2 burgers en 3 onbekende relatie

Gender van slachtoffers:

Vrouwelijk: 22

Mannelijk: 2

Niet gespecificeerd: 1

Allen waren student tijdens de periode dat het gedrag of het incident plaatsvond.

Het aantal meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag gedurende de periode tot aan de Inkom was iets minder dan gemiddeld één melding per maand. Na het introductiecollege en start van het programma voor Seksuele Veiligheid is dit aantal meer dan verdubbeld naar gemiddeld 2,3 meldingen per maand. Dit lijkt erop te wijzen dat de inspanningen van het

programma team Seksuele Veiligheid ervoor zorgen dat de bewustwording over dit thema aan het groeien is, dat studenten zich eerder durven uit te spreken over incidenten en ongewenst gedrag en dat de vindbaarheid van het team Sociale Veiligheid langzaam aan het verbeteren is. Mede ondersteunend voor deze voorzichtige conclusie is het aantal melders die aangeven middels het introductiecollege, de flyer van programma team Seksuele Veiligheid of de Safe Space show de weg naar de website en/of direct naar het team Sociale Veiligheid hebben gevonden.

2.8 Machtspositie bij ongewenste gedragingen

Ongewenste gedragingen waarbij een daadwerkelijke, vermeende of gevoelde machtspositie een extra rol kan spelen zijn onprofessioneel gedrag, discriminatie, intimidatie en oneerlijke behandeling. Van deze 4 categorieën samen waren er 37 meldingen. De relatie van de beklagde ten opzichte van de melder in figuur 2.7A.

WP: wetenschappelijk personeel

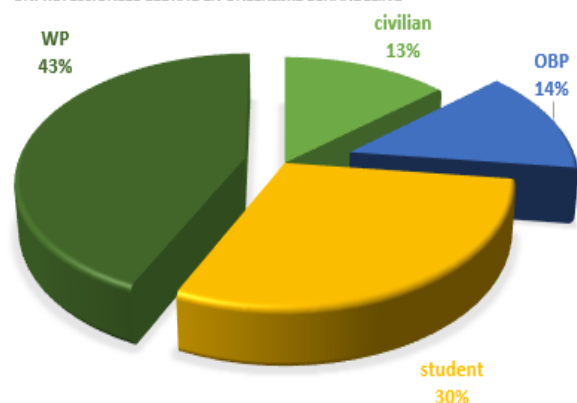
OBP: ondersteunend en beheerspersoneel

Medestudenten met een functie in een bestuur, ouderejaars of tutorrol kunnen worden ervaren als personen met een machtspositie.

FIG 2.7A

POSITIE BEKLAAGDE

BIJ INTIMIDATIE, DISCRIMINATIE, ONPROFESSIONEEL GEDRAG EN ONEERLIJKE BEHANDELING

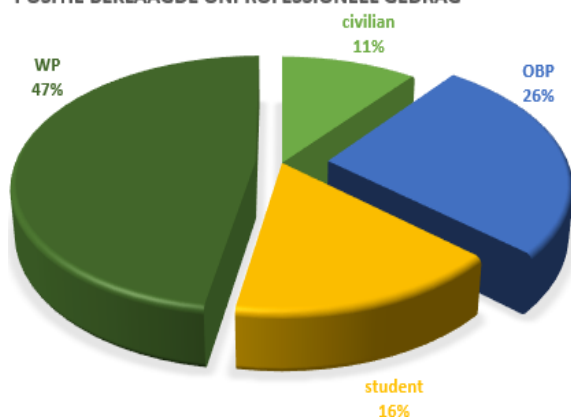

Als hier onprofessioneel gedrag uitgefilterd wordt, wat de grootste groep was met 19 meldingen ziet deze verdeling eruit als in figuur 2.7B.

⁹ Let's Talk about yes – at university – manifesto

FIG. 2.7B

POSITIE BEKLAAGDE ONPROFESSIONEEL GEDRAG

2.9 Behandeling van de meldingen/opvolging

Bij 63% van de meldingen heeft een interne of externe doorverwijzing plaatsgevonden. Bij 37% van de meldingen heeft alleen een melding van het incident plaatsgevonden, is een luisterend oor geboden en is eventueel advies gegeven.

Doorverwijzingen binnen de UM zijn gedaan bijvoorbeeld naar SSC-psychologen middels de QPR (Quick Psychological Referral) of er is naar ondersteuning of samenwerking gezocht binnen de faculteit of service centrum. Daarnaast vonden er in een aantal gevallen meerdere gesprekken plaats bij de vertrouwenspersoon.

Buiten de UM is er doorverwezen of steun ingezet van externe hulpverleners zoals (zedes)politie, Centrum Seksueel Geweld (CSG), huisarts of externe psycholoog of psychiater.

Melders worden gewezen op de mogelijkheid om een formele klacht in te kunnen dienen. Indien een melder dit wenst kan het team Sociale Veiligheid de melder ondersteunen bij het indienen van deze formele klacht via het Complaints Service Point (CSP) en hierbij verder ondersteunen. Dit jaar is er één melder ondersteund bij een formele procedure.

3. Ervaringen, zorgen en aanbevelingen

3.1 Ervaringen

Zowel in het politieke debat als in de media is er veel aandacht voor sociale veiligheid. De complexiteit van dit thema vraagt om zorg en aandacht. Wat wel of niet "mag" is niet voor iedereen even duidelijk of hetzelfde. Dit vraagt om duidelijkheid vanuit alle partijen en een aanspreekcultuur. Er wordt vaak niet ingegrepen omdat men niet durft of niet weet hoe te handelen. Aandacht voor het signaleren en handelen bij grensoverschrijdend gedrag door zowel medewerkers als studenten is essentieel.

Studentenorganisaties hebben het thema sociale veiligheid veelal hoog op de agenda staan. Besturen voeren gedragscodes en huisregels in en hebben protocollen hoe te handelen als er toch grenzen overschreden worden. Helaas lijkt er in praktijk nog vaak een groot gat te bestaan tussen wat een bestuur graag wil veranderen of bereiken en hoe dit ontvangen wordt door de achterban en invloedrijke alumni die nog betrokken zijn bij de verenigingen, met name binnen de traditionele Maastrichtse verenigingen.

Een goede ontwikkeling is het aantal vertrouwenscontactpersonen binnen de studentenorganisaties die als eerste en laagdrempelig aanspreekpunt voor studenten fungeren.

UM-medewerkers kijken zeer divers aan tegen het thema sociale veiligheid, vaak samenhangend met de eigen plek binnen de ongeschreven sociale norm binnen de UM en de eigen ervaringen. Medewerkers die nauw samenwerken met studenten zowel OBP als WP kunnen een belangrijke rol spelen bij het voorkomen en/of beter omgaan met grensoverschrijdend gedrag.

3.2 Zorgen

De vindbaarheid van het team Sociale Veiligheid en daarmee van de vertrouwenspersonen is niet heel groot. Een

kleinschalig onderzoek van de Observant¹⁰ afgelopen oktober liet zien dat nog maar weinig studenten de weg naar het team Sociale Veiligheid weten te vinden. Het introductie college aan de eerstejaars studenten tijdens de facultaire introducties heeft bijgedragen aan het beter vindbaar maken van het team. Een communicatiestrategie is echter noodzakelijk om het team goed op de kaart te zetten voor zowel studenten als medewerkers.

Bij het team Sociale Veiligheid is geen andere keuze dan om bijgestaan te kunnen worden door een witte, Limburgse, vrouwelijke medewerker en ontbreekt hiermee de diversiteit in het team. Om goed toegankelijk te zijn voor alle studenten zal er rekening gehouden moeten worden met de samenstelling van de groep medewerkers binnen dit team en de diversiteit daarvan (gender, achtergrond, nationaliteit). Daarnaast zal er gekeken moeten worden naar het type functie, zodat de rol van de vertrouwenspersonen niet conflicteert met de andere rol of functie van de desbetreffende medewerker én er voldoende keuze is voor een melder om terecht te kunnen bij een vertrouwenspersoon waarin een melder vertrouwen en indien nodig herkenning ziet.

Taal is een belangrijk goed in hoe we met elkaar omgaan in deze maatschappij. Er lijkt verharding in dit taalgebruik te zijn ontstaan waardoor respectvol met elkaar communiceren soms niet lijkt te lukken. Dit uit zich in de communicatie tussen studenten of studenten en medewerkers op de universiteit.

Ondanks dat Universiteit Maastricht zich met trots de Europese universiteit van Nederland noemt lijkt de Nederlandse instelling "het valt wel mee" toch regelmatig te overheersen. Denken vanuit een andere sociale kring dan waartoe je zelf behoort blijkt behoorlijk lastig, wat zijn weerslag kan vinden in het normaliseren van grensoverschrijdend gedrag. Internationale studenten lijken meer grensoverschrijdend gedrag te ervaren dan

Nederlandse studenten zowel binnen als buiten de campus.

3.3 Aandachtspunten voor team Sociale Veiligheid Studenten

De bevindingen en bijbehorende zorgen en ervaringen leiden tot het formuleren van onderstaande aandachtspunten voor het team zelf.

>>> Formuleer een duidelijk plan van aanpak met een heldere taakomschrijving

Het team is slechts 4 maanden werkzaam geweest in 2023. De werkwijze van het team, taakverdeling en processen dienen geëvalueerd te worden. Hierop volgend dient er gekeken te worden naar de toekomst waarbij een helder plan van aanpak geformuleerd dient te worden dat past binnen de huidige dynamiek, noodzakelijke aandacht dat het thema sociale veiligheid behoeft en de beschikbare financiële middelen.

>>> Verbeter de vindbaarheid van het team

De vindbaarheid en daarmee zichtbaarheid van het team Sociale Veiligheid Studenten, zowel onder de studentenpopulatie als onder collega-medewerkers, dient verbeterd te worden. Duidelijkheid omtrent verwachtingen en mogelijkheden zullen hierbij gecommuniceerd moeten worden. Hiervoor is een degelijk communicatieplan nodig.

>>> Breid het netwerk verder uit, zowel intern als extern

Breidt het netwerk uit en verstevig het contact met interne en externe stakeholders. Het interne netwerk is van belang voor de vindbaarheid en mogelijkheid tot doorverwijzen en/of samenwerking met collega's als voor het delen van kennis en actiegerichte stappen te kunnen ondernemen bij incidenten die spelen en bewustwording in de algemene zin.

Het externe netwerk is van belang voor het delen van expertise en de mogelijkheid tot een gerichte aanpak van casuïstiek. Denk

¹⁰ Observant online - Studenten weten nauwelijks waar ze heen kunnen bij grensoverschrijdend gedrag

hierbij bijvoorbeeld aan contact met de Maastrichtse politie over veiligheid off-campus.

>>> Behoud en verbeter de professionaliteit binnen het team

Blijf investeren in eigen training en opleiding voor het behoud van kennis en om met het team in te kunnen spelen op de snel ontwikkelende dynamiek van dit thema. Intervisie is van belang voor reflectie en verbeteren professionaliteit bij de behandeling van individuele casuïstiek. Zorg voor diversiteit in het team.

>>> Geef aandacht aan het belang van peer-to-peer ondersteuning

Er zijn veel goede initiatieven en/of studenten die meer willen betekenen in het verbeteren van de sociale veiligheid. Ondersteun studenten organisaties hierin als sparringpartner en als adviesorgaan. Betrek studenten bij het ontwikkelen van nieuwe ideeën en plannen.

3.4 Aanbevelingen aan het College van Bestuur

De bevindingen en bijbehorende zorgen en ervaringen leiden tot het formuleren van onderstaande aanbevelingen aan het College van Bestuur.

>>> Zorg voor een duidelijke inbedding van het thema sociale veiligheid met heldere rol-en functieverdeling

Er wordt al, in opdracht van het College van Bestuur, gekeken naar borging van het thema sociale veiligheid en de samenwerking hierin met meerdere UM-afdelingen (D&I, CCP, Seksuele Veiligheid, Sociale Veiligheid Studenten). Verbetering van de aanpak van sociale (on)veiligheid vraagt om een degelijke coördinatie en afspraken met deze partijen en om een duidelijke samenwerking en rolverdeling.

Het is aan te bevelen dat het College van Bestuur zich uitspreekt over het belang van dit thema en dat zorg hiervoor UM-breed wordt doorgezet.

Voor het faculteitsmanagement zal het belang van verbeteren van de sociale veiligheid en de eigen bijdrage en voorbeeldfunctie hierin duidelijk moeten zijn en dit actief uitgedragen dienen te worden. Samenwerking tussen de centraal ingerichte teams met de servicecentra en faculteiten is hierbij van groot belang.

Bovengenoemde vraagt om een concreet plan van aanpak en communicatiestrategie richting medewerkers en studenten.

>>> Investeer specifiek in het thema seksuele veiligheid door dit structureel aandacht te geven

Als organisatie kom je er niet met alleen een visie op relaties, intimiteit en seksualiteit en een protocol seksueel grensoverschrijdend gedrag en een gedragscode. Seksualiteit en grensoverschrijding op dit vlak komt heel dicht bij de menselijke kern, waardoor dit een enorme impact heeft op de betrokkenen. Het is cruciaal om als organisatie de juiste kennis te hebben en het geen taboeonderwerp is. Investeren in het implementeren en scherp houden van dit onderwerp is van groot belang binnen deze organisatie¹¹. De leeftijdsgroep van onze studenten is de groep die midden in het ontdekken en exploreren van hun eigen seksualiteit staat. Onze studenten staan, als jongvolwassen, op hét moment in hun leven om voor het eerst voor zichzelf te moeten zorgen, waarvan de verwachtingen en studiedruk hoog zijn het vangnet in Maastricht vaak ontbreekt. Maar liefst 60% van onze studentenpopulatie is niet Nederlands. Deze studenten hebben in het algemeen geen familie in de buurt en nog geen vriendenkring opgebouwd. Bovendien zijn niet-Nederlandse studenten vaak niet bekend met het Nederlandse zorgsysteem. De gemiddelde leeftijd waarop een Nederlandse jongere gemiddeld de eerste keer piv seks¹² (piemel in vagina) heeft is 18,7 jaar¹³. De eerste keer seks, zoals het in de volksmond "echte seks" heet vindt voor de meeste studenten plaats tijdens hun studenten tijd! Als onderwijsinstituut is het de taak om seksualiteit op een positieve manier te belichten, een gedegen werkwijze

¹¹ Het grote 9 tot 5 taboe; Christel van der Horst en Jeroen Hindriks

¹² De waarheid over seks"; Rik van Lunsen en Ellen Laan

¹³ Seks onder je 25ste"; onderzoek Rutgersstichting 2023

bij grensoverschrijding te hanteren, het thema bespreekbaar te maken, kennis te vergroten en een aanspreekcultuur te creëren.

Advies aan het college van Bestuur hierbij is:

- Geef dit thema de aandacht die nodig is. Dit gebeurt al middels het programma team Seksuele Veiligheid dat begin 2023 ingericht is. Extra aandacht gaat hierbij naar de plek van dit thema binnen de UM en de mogelijkheden tot samenwerking hierin met andere instellingen in het hoger onderwijs in Nederland
- Benoem een aandachtsfunctionaris seksualiteit en aanpak grensoverschrijdend seksueel gedrag (zie voetnoot 11) en geef het programma Seksuele Veiligheid een structurele plek (gepland voor 2024)
- Integreer aandacht voor dit thema binnen het onderwijs en geef het een plek binnen de lange termijnvisie van onderwijs en onderzoek.
- Neem dit thema op binnen de alledaagse werkwijze zodat iedere medewerker op de hoogte is van protocollen en hoe te handelen of door te verwijzen (vergelijk BHV protocollen, trainingen en oefeningen) (zie voetnoot 11)
- Zorg voor voldoende training en kennis bij alle medewerkers, niet alleen leidinggevenden
- Draag bij aan het creëren van een open cultuur waarin we elkaar kunnen aanspreken op een positieve manier, waarin melding maken als een veilige optie wordt ervaren

>>> Zorg voor gedragscode en reglementen passende bij de huidige dynamiek en maatschappelijke ontwikkelingen

Zorg voor een duidelijke gedragscode voor zowel medewerkers als studenten (een nieuwe gedragscode voor medewerkers is in concept gereed). Herziening van de huidige gedragscode is zeer gewenst, gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en dynamiek rondom normen en waarden en gevoel van sociale (on) veiligheid.

Zorg voor herziening van de reglementen betrekking hebbende op processen rondom

sociale veiligheid. Nieuwe functies, zoals coördinator Sociale Veiligheid en Ombudsfunctionaris Studenten, zijn geïmplementeerd, maar mandaten en taken niet altijd duidelijk. Het proces voor herziening van deze documenten is in werking gezet eind 2023.

>>> Ondersteun en train niet alleen leidinggevenden, maar alle medewerkers op signalering en bespreekbaar maken van ongewenst gedrag

Investeer als universiteit in het thema, waarbij aandacht voor herkennen en signaleren, te volgen protocollen, kennis over het onderwerp en manieren om mensen aan te spreken centraal staan.

In het creëren van een veilige omgeving spelen we allemaal een rol. Helaas blijkt het zo lastig om ongewenste omgangsvormen bespreekbaar te maken en rust er vaak een taboe op. Het is van groot belang dat binnen de campus bekend is welke normen en waarden (gedragscode) gelden en waar iemand naartoe kan indien er toch grenzen worden overschreden. Daarnaast is duidelijkheid gewenst waar studenten terecht kunnen en welke hulp en ondersteuning er van de UM verwacht mag worden bij ongewenste omgangsvormen off-campus.

>>> Ondersteun initiatieven uit de peer-to-peer groep

Er bestaat een groeiende groep studenten die zeer bewogen is met het thema sociale veiligheid. Geef hen ondersteuning in het duurzaam ontwikkelen en uitvoeren van deze plannen.

Veel studenten organisaties zijn goed op weg met het thema sociale veiligheid en hebben het hoog op de agenda staan. Geef hen de mogelijkheid tot verdere implementatie van de plannen en financiële ondersteuning voor goede ideeën, onafhankelijk of het hierbij om een wel-of niet traditionele vereniging gaat.

Blijf het goede voorbeeld geven. Goed gedrag doet volgen. Cultuurverandering begint bij jezelf.

Afsluiting

Team Sociale Veiligheid heeft de volgende activiteiten op de agenda staan voor 2024

- Meer zichtbaar worden door fysiek aanwezig te zijn op faculteiten en tijdens activiteiten
- Blijven ondersteunen van de al bestaande trainingen en programma's betreffende sociale en seksuele veiligheid.
- Het blijven investeren in de eigen ontwikkeling en opleiding.
- Nauwe samenwerking met de landelijke kennisnetwerken.
- Oppakken van nieuwe ondersteunende programma's, trainingen of workshops
- Meer tijd en aandacht voor studentenorganisaties betreffende het thema sociale veiligheid en samenwerkingsverbanden leggen of versterken
- Creëren van groter bewustzijn door het inzetten van campagnes (Bijvoorbeeld in samenwerking met het programma seksuele veiligheid voor de implementatie van Green Dot, een universiteit brede omstanderinterventie).
- Implementeren protocol zorgwekkend gedrag i.s.m. team Sociale Veiligheid medewerkers en coördinator Integrale veiligheid
- Maken van een plan van aanpak en bovenstaande concreet te beschrijven
- Contactpunt actief houden en professionele aandacht voor individuele casuïstiek

Als laatste wil ik benoemen dat goed gedrag begint bij jezelf en dat goed gedrag doet volgen. Schenk iemand een glimlach en je krijgt er waarschijnlijk een terug. Fouten maken is menselijk. In de zin "maar vroeger

kon je je dat wel zeggen" zit een structurele denkfout. Vroeger werden dingen gezegd zonder dat er tegenspraak kwam. Die tijd is voorbij. Het is prima en verfrissend om je eigen woorden en gedragingen te her-evalueren of eens te toetsen met iemand die niet behoort tot je eigen "bubble".

Studeren en werken met elkaar waar ook nog in veel gevallen hiërarchische lijnen zijn vraagt om wederzijds respect, open communicatie, duidelijkheid over verwachtingen en net taalgebruik. Daarbij is het belangrijk om rekening te houden met de achtergrond van de ander, maar ook duidelijk te zijn over wat de omgangsvormen en regels binnen de Nederlandse context en binnen de UM zijn.

In de student-student context betekent dit respectvol omgaan met elkaar, duidelijkheid over verwachtingen en grenzen over en elkaar aanspreken als iets mis dreigt te gaan. Studeren en on-en-off-campus een fijne tijd hebben in Maastricht kan wel degelijk samengaan mits er rekening gehouden wordt met diversiteit en elkaars grenzen gerespecteerd worden.

Voor vragen of opmerkingen over dit verslag kan er per e-mail contact worden opgenomen met team Sociale Veiligheid Studenten middels:

ivanka.smitsmans@maastrichtuniversity.nl

VERANDEREN

BEGIN MAAR VAST

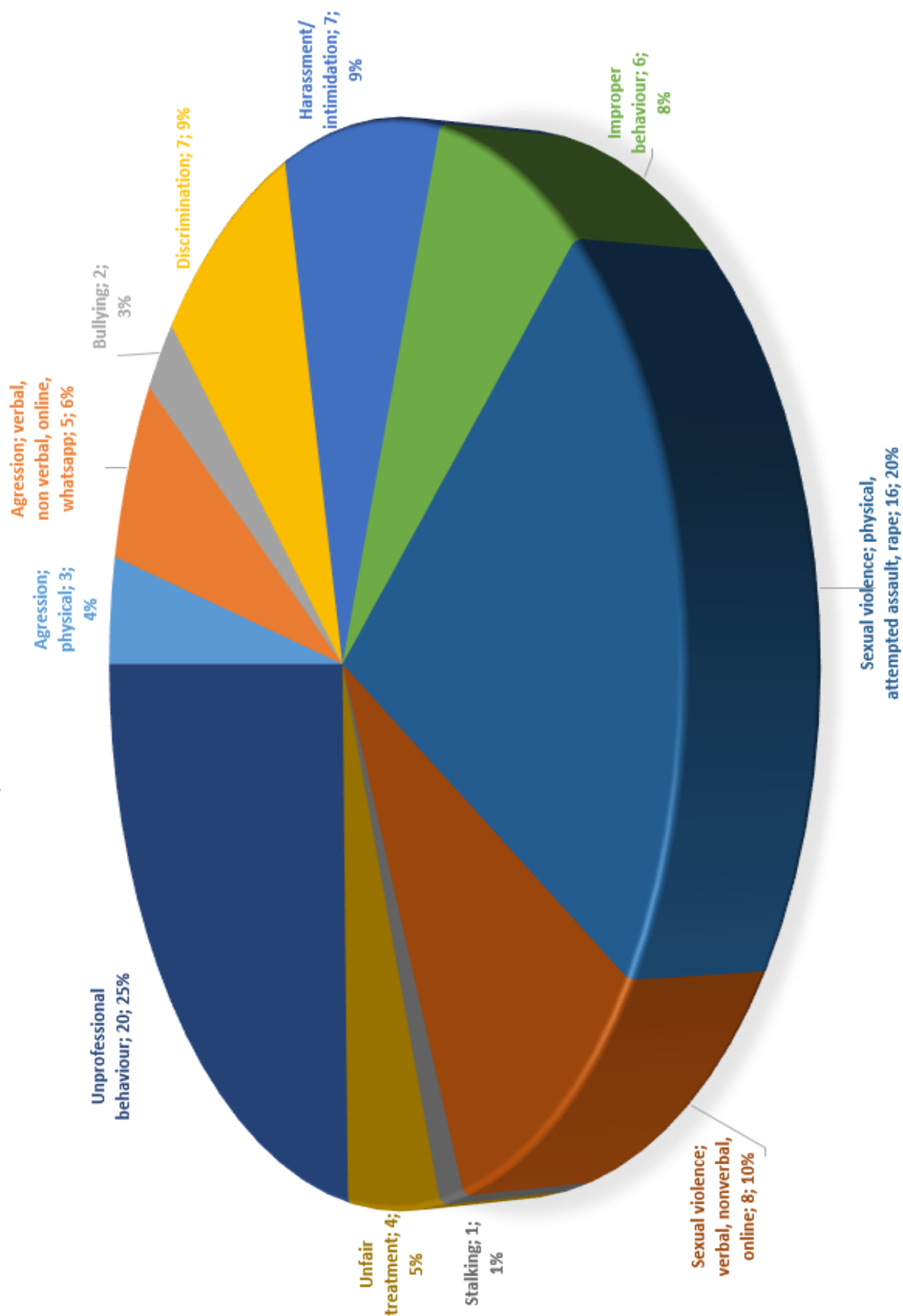
**DE MAATSCHAPPIJ
KOMT WEL**

Loesje

www.loesje.nl
leden@loesje.nl

Bijlage1: Aard van de meldingen

BIJLAGE 1: AARD VAN MELDINGEN ABSOLUUT EN RELATIEF, 2023

Bijlage 2: Gebruikte literatuur en bronnen

Bronnen geraadpleegd voor dit jaarverslag:

- 1) KNAW-advies sociale veiligheid in de Nederlandse wetenschap – Van papier naar praktijk, juli 2022
- 2) Sociale veiligheid in het hoger onderwijs – factsheet 2022 – Inspectie van het onderwijs, ministerie van OCW
- 3) Aanpak voor vergroten sociale veiligheid op hogescholen en universiteiten, 8 juni 2023, <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/06/08/aanpak-voor-vergroten-sociale-veiligheid-op-hogescholen-en-universiteiten>
- 4) Advies aan demissionair minister van OCW over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in het hoger onderwijs en de wetenschap, 24 januari 2024, regeringscommissaris grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld <https://www.rcgog.nl/>
- 5) Sexual Violence and Sexual Harassment among Maastricht University Students, Wellum, Lange e.a. 2021
- 6) Platform Integrale Veiligheid hoger onderwijs, magazine “Maak jij je zorgen over het gedrag van een student”
<https://ivho.maglr.com/zorgwekkend-gedrag/wat-is-zorgwekkend-gedrag>
- 7) Centrum Seksueel Geweld - <https://centrumseksueelgeweld.nl/>
- 8) Seksuele Veiligheid UM - <https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/seksuele-veiligheid>
- 9) Let’s Talk about yes – at university – manifesto
https://www.amnesty.nl/content/uploads/2021/11/AMN_21_17_manifest_Engels.pdf,
<https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/campagnes/letstalkaboutyes/overzicht/achtergronden-bij-het-manifest-voor-hoger-onderwijsinstellingen>
- 10) Observant Online – Studenten weten nauwelijks waar ze heen kunnen bij grensoverschrijdend gedrag -
<https://www.observantonline.nl/Home/Artikelen/id/61041/studenten-weten-nauwelijks-waar-ze-heen-kunnen-bij-grensoverschrijdend-gedrag>
- 11) Het grote 9 tot 5 taboe”; Christel van der Horst en Jeroen Hindriks
- 12) De waarheid over seks”; Rik van Lunsen en Ellen Laan
- 13) Seks onder je 25ste”; onderzoek Rutgersstichting 2023, <https://rutgers.nl/>